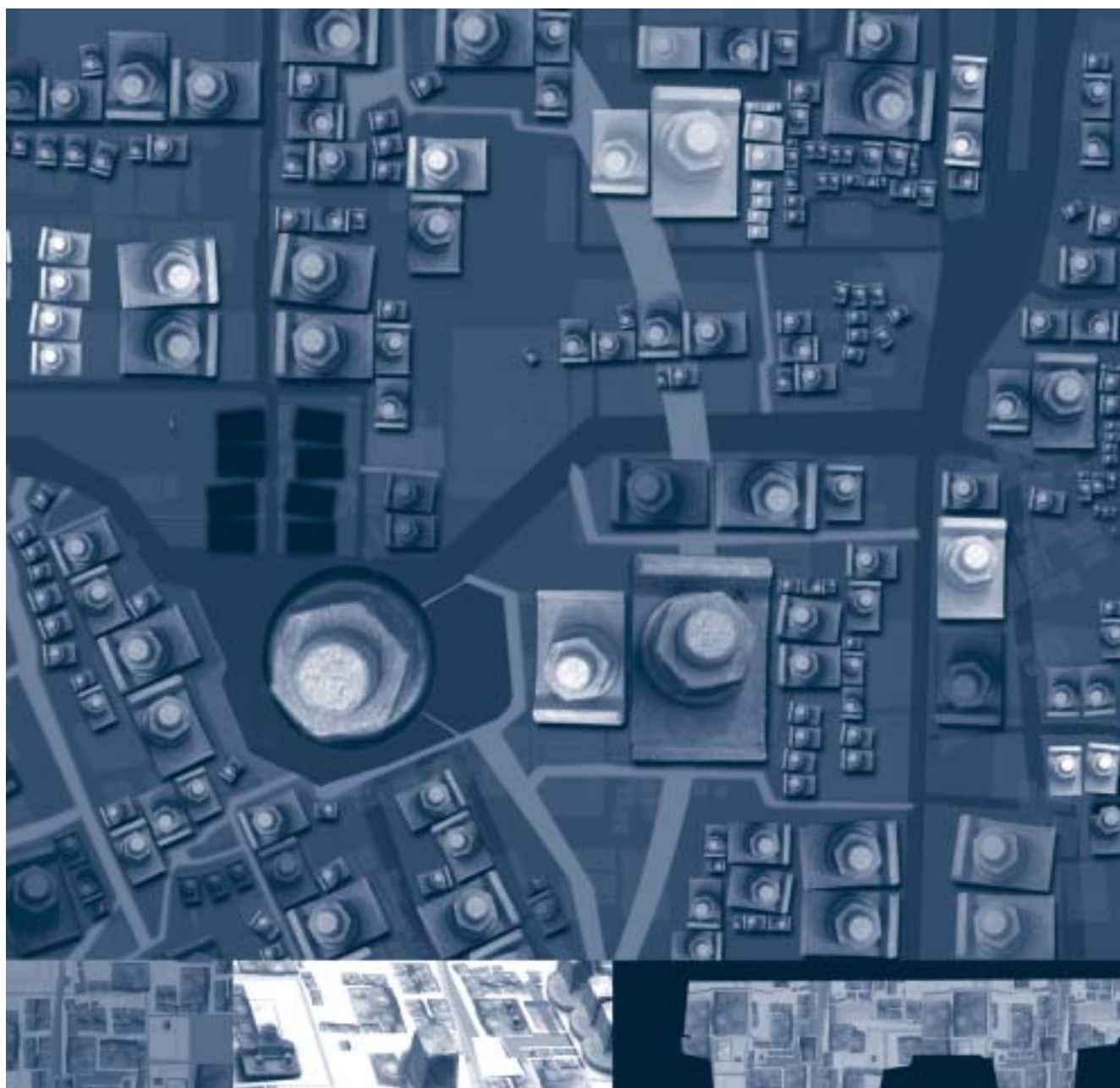

L I S T Y

OSTRAVSKÉ UNIVERZITY

březen 04 číslo 3 ročník 12

Michal Žižka 2004

S rektorem OU o kvalitě, studijních oborech a studentech (2) Zasedala vědecká rada OU (4) Židovské písně, tentokrát v moravském kabátě (6) René Adámek křtil nové CD (7) Ples OU (10) Jak se dělá kariéra (10) Co nového na FF OU (11) Studentská vrátka (13) Četli jsme za vás (13) Filmový klub „Slunečnice se diví“ (14) Kalifornská zastavení (15) Zajímavé citáty ze zajímavých knih (15)

S rektorem OU o kvalitě, studijních oborech a studentech

Do prvního funkčního období na post rektora OU nastoupil 1. března 2004 doc. RNDr. Vladimír Baar, CSc. K výhledům do následujícího období poskytl Listům OU následující rozhovor:

Mohl byste říci pár slovo o sobě?

Do Ostravy jsem přišel z Novojičína, kde jsem strávil takřka 25 let života v malebném městě Štrambersk a získal středněškolské vzdělání na gymnáziu v Příboře. Za vysokoškolským vzděláním jsem zamířil přes hranici do Bratislavy, kde jsem roku 1977 absolvoval na Přírodovědecké fakultě ekonomickou geografii. To byl obor, který mě zajímal již od raných školních let, jeho uplatnění však v té době bylo reálné spíše ve velkých městech. Zamířil jsem proto do Ostravy, kde jsem dalších 8 let strávil v ekonomickém výzkumu ve Výzkumném ústavu rozvoje oblastí a měst, jehož pracovníci se po pádu komunistického režimu uplatnili především na ekonomických fakultách VŠB-TU a v Karvině. Já jsem z ústavu odešel o něco dříve – v roce 1984 jsem začal externě přednášet na tehdejší katedře geografie Pedagogické fakulty a o rok později jsem se stal interním členem katedry.

Profesní růst byl na VÚROM omezen na tehdejší vědecko-technickou atestaci, vědecká aspirantura (dnešní doktorské studium) v humanitních vědách byla tehdy na Ostravsku limitována komunistickou mašinerií krajských orgánů a studiem na Večerní univerzitě marxismu-leninismu – trapném institutu degradujícím pojem univerzita. Tu jsem dokončil v létě roku 1989, přičemž pár měsíců předtím jsem dostal svolení k zahájení vědecké aspirantury. Tu jsem již dokončil v revolučním období v Praze na Univerzitě Karlově v oboru regionální geografie obhájením disertační práce na téma Typologie rozvojových zemí a jejich makroregionální diferenciace. V té době jsem se již orientoval na geopolitické problémy a mezinárodní vztahy, které jsem přednášel spolu s regionální geografii Evropy a Asie. Aktivně jsem se podílel na vytvoření nového studijního oboru Sociální geografie a regionální rozvoj (SGRR), kde jsem prosazoval posílení ekonomických disciplín, které umožňují širší uplatnění absolventů v praxi.

V roce 1998 jsem úspěšně absolvoval habilitační řízení na Fakultě politických věd a mezinárodních vztahů Univerzity Matěje Bela v Banské Bystrici v oboru Teorie politiky. Změna oboru byla vyvolána další specializací zaměřenou na globalizační tren-

dy v geokulturních, geopolitických i geoeconomických souvislostech, zpracovaných v habilitačním spisu Národy na konci 20. století. Následující rok jsem podnikl v rámci řešení grantu Ministerstva zahraničních věcí studijní cestu do oblastí Dálného východu Ruska a zpracoval rozsáhlou studii o decentralizačních procesech v Rusku. Krátce poté jsem zpracoval nový magisterský studijní obor interdisciplinárního charakteru Politická a kulturní geografie (PKG), který byl r. 2000 úspěšně akreditován.

V témže roce jsem převzal funkci vedoucího katedry sociální geografie a regionálního rozvoje a následně jsem vyčerpal půlroční tvůrčí dovolenou, kterou jsem strávil zčásti na Novém Zélandu v jazykové škole a na katedře geografie Aucklandské univerzity, a zčásti studijními cestami do novozélandských maorských oblastí a do osmi států Melanésie a Polynésie s cílem přesvědčit se na vlastní oči o působení globalizace na kulturní identitu malých oceánických národů.

Rok 2002 byl ve znamení reakreditaci našich studijních oborů, které ještě více posílily svůj interdisciplinární charakter a vedly k přijetí nových pracovníků zabezpečujících oblast mezinárodních vztahů, politologie a sociologie, ale současně i k prohloubení spolupráce s Ekonomickou fakultou VŠB-TU, jakož i katedrami historie, filozofie a společenských věd, jejichž pracovníci v našich oborech učí. Při akreditaci jsem prosadil nové pojetí i u oborů učitelství geografie, kde je specifikována možnost výběru i v bloku povinných předmětů, přičemž tento model je úsporný a velmi vhodný právě pro katedry zabezpečující souběžně učitelské a neučitelské obory.

V letech 2002-2003 jsem byl hlavním řešitelem dalšího grantu MZV zaměřeného na asijské migranty v Česku, který se stal inspirací i pro zpracování výzkumného záměru, na němž budou v případě úspěchu participovat učitelé ze všech fakult OU. Ve stejném období jsem experimentálně zavedl na katedře i výuku hlavních evropských jazyků a arabštiny externími učiteli a zahájil jsem ve spolupráci s jazykovými katedrami přípravu nového studijního oboru Mezinárodní geografická studia, který bude částečně zabezpečován v cizích jazycích. Tento záměr se mi nepodařilo do nástupu do funkce rektora dotáhnout do konce, stejně jako doktorské studium oboru Politická a kulturní geografie. Je to však již jen otázka času.

Nahlédnutím na osobní webovou stránku

lze zjistit, že zabezpečuji pět předmětů v povinných blocích jednotlivých oborů, řadu specializovaných seminářů povinně volitelných bloků a samozřejmě mám na starosti zkušební komise pro bakalářské, magisterské a rigorózní zkoušky v oboru PKG. Z databáze PUBL je potom zřejmé, že vedle výzkumných studií a odborných článků mám na svědomí přes 20 titulů skript a učebnic geografie pro ZŠ i SŠ.

Pro dokreslení profilu bych asi měl doplnit, že jsem přírodovědnou sféru geografie sice dávno opustil, na přírodní vědy jsem však nezanevřel, i když zůstaly zastoupeny jen na úrovni oddechového hobby spojeného s fyzickou prací. Na více než 20 arech pěstuji několik set jehličnanů i vybraných listnáčů, z nichž některé jsem přivezl z exotických cest – například i z Nového Zélandu, aniž jsem byl polapen... Nepříjemné peripetie olomouckého kolegy v této daleké zemi mě však nutí ke slibu, že minimálně ve funkci rektora žádnou rostlinu dovážet odnikud nebudu.

Jaké kroky chystáte pro první období ve své funkci?

K těm prvním krokům, které nelze odkládat, patří jmenování nové Vědecké rady OU, což se ukazuje jako dost velký problém – zjišťuji, jak málo profesorů mladších 65 let fakulty mají... A od toho se odvíjejí další problémy, které chci v nejbližší době podrobně zmapovat a hledat jejich smysluplné řešení. Začnu možná paradoxně tím, co se mnohým zdá jako relativně vzdálená budoucnost – přípravou na další reakreditace, k nimž na fakultách v širším měřítku dojde až po ukončení mého funkčního období. Jenže už teď víme, že se požadavky akreditačních komisí výrazně zpřísnily a lze očekávat, že tlaky na kvalitu výuky se budou dále zvyšovat a promítnou se i do systému financování VŠ. Nedostatek profesorů, ale i docentů v hlavním pracovním poměru a na plný úvazek je na mnohých katedrách natolik fatální, že si nedovedu představit, že by nás reakreditace čekaly třeba příští rok. Chci se svými prorektory v co nejkratší době navštívit všechny fakulty a jednat s děkany a vedoucími kateder o příčinách současného stavu a možných alternativách zlepšování. Následně se chci setkat s těmi odbornými asistenty, jejichž kvalifikační růst stagnuje více než 10 let. Fakulty budou muset výrazně zpřísnit personální politiku, protože pomalu, ale jistě končí období, kdy se budou lidé na katedrách habilitovat

S rektorem OU o kvalitě, studijních oborech a studentech

v jednom jediném oboru, zatímco jiné obory zůstanou neobsazeny – takový stav se pro akreditace stává podobně neprůchodný jako nízký počet habilitovaných a inaugurovaných pracovníků.

Druhým důležitým krokem je příprava nové směrnice o poplatcích za studium. Přiznám se, že se mi nelíbí politika státu, který neustále odmítá princip školného, ale přitom přestal poskytovat finanční dotace na studenty, kteří z nějakých důvodů překročili standardní dobu studia. Na školy se tak přesouvá nepřijemná povinnost od takových studentů vymáhat chybějící dotace a často přitom řešit jejich sociální problémy. I proto chci tento problém prodiskutovat přímo se studenty a vysvětlit jim, že doba prodlužování si studia za poplatky v řádu několika tisícovek ročně končí. Aby studenti měli možnost studium řádně ukončit, začali jsme již pracovat na změnách Studijního řádu OU.

Možná někoho překvapí, že mezi nejbližšími kroky se neobjevuje nic z vědecko-výzkumné sféry. Je to dáno tím, že minulý měsíc byly odevzdány návrhy na nové výzkumné záměry a že tento měsíc končí termíny pro podávání grantů do GAČR. Tady již nelze mnoho ovlivnit – předpokládám, že zejména fakulty, které podaly jeden nebo dokonce žádný výzkumný záměr, budou usilovat o úspěch v naší hlavní grantové agentuře. Stejně jako vloni zachovám motivační částku za podání návrhu, současně však chci vyzvat všechny, aby se nebáli hledat uplatnění i v jiných grantových institucích, včetně resortních. Zároveň upozorňuji děkany, že budou muset striktně hlídat návrhy, v nichž se požaduje finanční spolupráce podávající organizace, a počítat s tím, že ji budou muset hradit z fakultních prostředků.

Aktuálním problémem je revize univerzitních webových stránek. Při pohledu na jejich obsah je zřejmé, že se k této vnější prezentaci školy stále chováme velmi mačesky. Nová struktura stránek je sice v provozu již více než půl roku, ale zdá se, že děkanům a drtivě většině kateder vůbec nevadí, že informace jsou většinou neúplné, že chybí personální odborné životopisy nejen v angličtině, ale také v češtině, seznamy pracovníků jsou zmatené, řada lidí se objevuje vícekrát a mnozí i v soupisech kateder, na nichž rozhodně nepracují. Nelze rozlišit externisty, což sice u mnohých kateder vypadá velmi efektivně, jako by měly desítky členů a spoustu profesorů a docentů, ale skutečnost je méně radostná. Jsou kolegové, kteří dosud nevyplnili ani řádek v databázi PUBL, nebo tak učinili před mnoha lety. Mám pocit, že řada vedoucích pracovníků si neuvědomuje,

že webové stránky jsou vizitkou každé katedry a fakulty, které mohou napomoci při kontaktech s jinými VŠ včetně zahraničních. Zkvalitnění obsahu webových stránek v průběhu letního semestru považuji za velmi naléhavý.

Vedle uvedených kroků, které budou řešeny skutečně v nejbližších dnech a týdnech, samozřejmě upřesňuji specifikaci další činnosti svých prorektorů a mohu akademickou obec ujistit, že všichni mají dlouhý seznam problémů, které již začali řešit a představí je v dalším čísle Listů OU.

Čím by se měla podle vašeho názoru Ostravská univerzita zejména profilovat a čím konkurovat ostatním vysokým školám?

Naše univerzita dokázala během své krátké existence stabilizovat řadu studijních oborů, přičemž k tradičním učitelským přibýly desítky nových neučitelských. Přestože OU vznikla jako škola regionálního typu se spádovou oblastí zahrnující především Moravskoslezský kraj, je potěšitelné, že naše zázemí se rozšiřuje, přestože relativně blízko fungují dvě mnohem starší univerzity v Olomouci a v Brně a mladá univerzita v Opavě. Existence technických a ekonomických oborů na VŠB-TU navíc výrazně limituje naše možnosti při profilaci nových studijních oborů ekonomického zaměření nebo v některých přírodních vědách. Domnívám se, že v profilaci OU budou i nadále mít převahu studijní obory nabízené v podobném profilu i na většině dalších univerzit – o ty bude i nadále největší zájem mezi uchazeči z MSK a sousedních krajů.

Současně však musíme profilovat studijní obory, které budou specifické a často i unikátní v rámci celého Česka (a nejen jeho). Ty by si měly fakulty do značné míry „hýčkat“, protože takové obory budou v každém případě reprezentovat celou OU a jejich studenti budou přicházet z celé republiky i ze Slovenska. Jsem přesvědčen, že naše konkurenceschopnost vůči ostatním českým VŠ bude spočívat právě ve schopnosti vyprofilovat netradiční studijní obory, zejména s interdisciplinární strukturou – i když zpočátku třeba jen na bakalářském stupni. Současně musíme zvyšovat úroveň dvou stěžejních gramotností počátku 21. století – jazykové a počítačové. Praktická jazyková příprava vůbec nemusí být zajišťována filologickými katedrami, jejichž kapacity jsou omezené, ale v rámci kreditního systému si mohou takovou výuku zabezpečovat katedry vlastními externisty. V propojení humanitních oborů s informačními technologiemi a ja-

zykovou přípravou vidím perspektivu dalších let. Zde je šance i pro mladé pedagogy, kteří ze svých studijních pobytů přijíždějí s novými inspiracemi, aby vnesli do naší práce nového ducha. Nedaří-li se rozbít staré představy o tom, co všechno je NNN (nezbytně a naprosto nutné) v tradičních studijních oborech (ať již na katedrách, nebo v akreditačních komisích), je potřebné vyprofilovat obor nový a předložit ho k akreditaci. Otevřeně zde prohlašuji, že inovátory budu osobně podporovat a pomáhat jim nejen při realizaci jejich nápadů, ale také při odstraňování případných překážek na fakultách.

Jací by měli být podle vašich představ studenti této školy?

Přál bych si, aby se studenti aktivněji zapojili do dění na svých domovských katedrách, aby se více zajímali o problémy svých fakult i celé univerzity, aby se přestali vyhýbat práci v senátech a více ovlivňovali obsah studijních předpisů a norem, které se jich bezprostředně dotýkají. Také bych si přál, aby se více zajímali o evaluaci, jejímž cílem je mimo jiné zkvalitňování výuky i vzájemných vztahů mezi učiteli a studenty, a aby svoje právní vědomí posilovali studiem právních norem OU a fakult, aby si po celé studium uvědomovali, jaká jsou jejich práva, ale také povinnosti. Chci, aby se přestali bát, pokud jsou přesvědčeni, že se jim děje křivda, a neostýchali se využívat všech možností pro zjednání nápravy. Při tom jim samozřejmě musíme pomáhat, přičemž role pedagogických poradců je v tom nezastupitelná a stěžejní.

Z odborného hlediska musíme všichni hledat cesty k tomu, abychom plnili požadavky současné doby a připravovali z našich studentů odborně nepřetíženě absolventy, ale přitom flexibilní a mobilní, samostatně a široce vzdělané, schopné týmové spolupráce, mající i nadoborovou kvalifikaci, zejména jazykovou a informační, a současně právní, ekonomické a ekologické vědomí. Domnívám se, že toto je běh na dlouhou trať, na němž se chci ve svém funkčním období významně podílet.

Připravila

JIŘINA VEČEŘOVÁ

Spolu s rektorem nastoupili do prorektorských funkcí: PaedDr. Iva Málková, Ph.D., prorektorka pro studium, doc. RNDr. Dalibor Dvořák, CSc., prorektor pro strategii, organizaci a rozvoj, MUDr. Ing. Miroslav Přádka, Ph.D., prorektor pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy.

Zasedala vědecká rada Ostravské univerzity

Řádné zasedání Vědecké rady Ostravské univerzity se konalo v úterý 17. února 2004 v univerzitní aule. Hlavními body jednání byla dvě profesorská jmenovací řízení a projednání institucionálních záměrů.

• Profesorská jmenovací řízení

V úvodní části jednání proběhla dvě profesorská jmenovací řízení. Nejprve to bylo profesorské jmenovací řízení doc. PhDr. Niny Pavelčíkové, CSc. Předseda oborové komise na FF OU prof. PhDr. Milan Myška, DrSc., seznámil členy VR OU s průběhem a výsledkem profesorského jmenovacího řízení doc. PhDr. Niny Pavelčíkové, CSc., pro obor České a československé dějiny se zaměřením na hospodářské a sociální dějiny, které se konalo před VR FF dne 6. ledna 2004. Rektor vyzval uchazečku, aby seznámila přítomné členy vědecké rady s výsledky své dosavadní práce a nastínila další perspektivy oboru. Poté proběhla rozprava. V tajném hlasování vědecká rada vyjádřila souhlas s výsledky profesorského jmenovacího řízení a doporučila rektorovi postoupit žádost ke jmenování profesorkou ministryni školství, mládeže a tělovýchovy. Jako druhé v pořadí proběhlo profesorské řízení doc. RNDr. Evžena Kindlera, CSc.

Děkan PŘF doc. RNDr. Petr Šindler, CSc., seznámil členy VR OU s průběhem a výsledkem profesorského jmenovacího řízení doc. RNDr. Evžena Kindlera, CSc., pro obor Aplikovaná matematika, které se konalo před VR PŘF dne 24. listopadu 2003. Rektor vyzval uchazeče, aby vědeckou radu informoval o výsledcích své dosavadní práce a nastínil perspektivy oboru. Poté proběhla rozprava. V tajném hlasování vědecká rada vyjádřila souhlas s výsledky profesorského jmenovacího řízení a doporučila rektorovi postoupit žádost ke jmenování profesorem ministryni školství, mládeže a tělovýchovy.

• Návrh na jmenování hostujícím profesorem

Návrh VR FF na jmenování prof. Dr. h.c. Norberta Richarda Wolfa hostujícím profesorem na katedře germanistiky byl členy VR OU jednomyslně přijat.

• Hodnocení institucionálních záměrů za rok 2003

Hodnocení výzkumných záměrů dvou univerzitních ústavů proběhlo v souladu se Směrnicí rektora č.20/99 „Pravidla pro interní hodnocení výzkumných záměrů OU“. Po stručné prezentaci výsledků výzkumných záměrů za rok 2003 uvedené oběma řediteli prof. Svobodou a prof. Novákem byla otevřena rozprava. Mimo jiné bylo konstatováno, že oba uvedené výzkumné záměry jsou řešeny v souladu s hlavními směry badatelské činnosti OU a dosahované výsledky jsou na vysoké odborné úrovni.

• Projednání nových institucionálních záměrů

Prorektor Siwek seznámil členy VR s předkládanými návrhy nových výzkumných záměrů, jejichž zahájení se před-

pokládá od 1. 1. 2005. Celkem bude Ostravskou univerzitou podáno 7 výzkumných návrhů. Řešiteli budou prof. Novák (UVAFM), prof. Svoboda (ÚRS), doc. Mrázek (ZSF), prof. Mechlová (PŘF), doc. Špunda (PŘF), doc. Siwek (PŘF – celouniverzitní záměr) a prof. Taraba (PŘF). VR OU jednomyslně souhlasila s tím, aby předložené výzkumné záměry byly postoupeny k dalšímu řízení na MŠMT ČR.

V různém rektor seznámil členy VR se vstupem OU do sdružení rektorů slezských univerzit, s možností získat podporu vědy a výzkumu z prostředků získaných privatizací Nové huti, dále seznámil přítomné s projektem TV Dante, v němž je OU garantem za ČR. Rektor rovněž podal stručnou informaci o vydávání jazykovědného časopisu z okruhu západoslovanských jazyků, který připravují společně Ostravská univerzita, Uniwersytet Śląski v Katovicích a Uniwerszita Mateja Béla v Banské Bystrici.

Na závěr jednání rektor poděkoval všem přítomným za dosavadní dlouholetou činnost ve VR OU, externím členům předal pamětní listiny a vědeckou radu ukončil.

– PP –

Přijetí studentů z Vietnamu

Ve čtvrtek 26. února přijal rektor Petr Pánek skupinu vietnamských studentů, kteří se učí česky v jazykovém kurzu na Filozofické fakultě. Jsou to titíž, se kterými jsme se poprvé setkali již během naší návštěvy v Hanoji v říjnu loňského roku. Rektor zdůraznil, že si po návratu z Vietnamu sám uvědomil, jak velké kulturní rozdíly musí tito naši studenti během svého studia překonávat, a popřál jim hodně úspěchů. Představitel studentů poděkoval za přijetí zatím ve vietnamštině a jeho slova překládal ing. Phan Van Dao, místopředseda Svazu Vietnamců v Ostravě. Toto příjemné setkání bylo posledním oficiálním vystoupením rektora Pánka na půdě univerzity v jeho funkčním období.

TADEUSZ SIWEK

Cizincům se už v Ostravě Zelení

A máme je tady! Je jich dvacet sedm a je jim kolem dvaceti. Kromě podobného vzhledu je spojuje hlavně touha naučit se česky. Přijeli totiž z Vietnamu a v příštím semestru by měli studovat různé obory na OU. Právě těmto studentům začala výuka našeho mateřského jazyka nově na Zelené ulici. Původní pracoviště katedry romanistiky FF OU získal právě vzniklý kabinet češtiny pro cizince při katedře českého jazyka. Jeho ředitelem byl 1. března jmenován Mgr. Jaroslav David. Kromě úspěšného vládnutí musí zvládat také jiné profese. Role porotce při výběru učitelů

češtiny a dolaďování personálního složení, estetického poradce při zvelebování učeben, ale hlavně profesionálního učitele cizinců (nejen z Vietnamu) mu ale v žádném případě nejsou cizí.

Členy nového týmu jsou nejen pedagogové katedry českého jazyka, ale také studenti. Někteří už mají první zkušenosti s výukou cizinců za sebou, jiní se podíleli na organizaci letní školy. Učit cizince češtině není tak snadné, jak by se mohlo zdát.

Vietnamští studenti dělají pokroky, a to v obou skupinách, do kterých byli

na základě výsledků rozřazovacích testů rozděleni. Dokonce se již vyhýbají anglickému čtení českých slov. Takže o víkendu už netankují, ale tancují, čeština je pro ně sice stále těžká, ale už ne česká. Také vědí, že ve vyučování musí psát, nikoliv spát. Nejvíce si oblíbili adjektivum „stejně“. Všichni učitelé se ale snaží, aby výuka byla přece

jen jiná, připravují pro ně hodiny gramatiky, konverzace, čtení, také exkurze a jiné zábavné formy výuky. To studenti oceňují, jsou se svými učiteli spokojeni. Na otázku, kdo je podle nich nejlepší, odpovídají: „Mám nejráději Grygerková. David je nejlevnější. Mám nejráději učitele Davide.“

V Ostravě se jim líbí. Momentálně jim vadí snad jen mrazivé počasí. Těm, kteří tady nemají své příbuzné, se už hodně stýská. I tak by tady řada z nich chtěla zůstat. Zatím pokračují v intenzivním jazykovém kurzu. Někteří by chtěli učit vietnamské děti. Už nyní je mezi nimi učitelka matematiky, jeden student zase učí karate.

Od března začal i kurz pro šestnáct cizinců evidovaných na úřadech práce Moravskoslezského kraje. Souběžně se učí i další cizinci, a to v kratších skupinových nebo individuálních kurzech. Na přelom srpna a září je opět naplánována třítydenní letní škola, uvažuje se také o stejně dlouhém kurzu v zimě. Kabinet češtiny je už v počátku svého samostatného působení důkazem, že na Zelené v Ostravě mají cizinci skutečně zelenou.

VERONIKA LANGROVÁ

Akademický senát OU k Týdnu neklidu

Akademický senát OU se na svém posledním zasedání dne 16. 2. 2004 přihlásil k Týdnu neklidu, protestní akci českých vysokých veřejných škol, která proběhne ve dnech 29. 3. až 2. dubna 2004. Cílem akce je podpořit Českou konferenci rektorů a Radu vysokých škol v jejich snahách prosadit radikální reformy českých vysokých škol, které by zvýšily dosažitelnost vysokoškolského vzdělání a vedly k vyrovnání stavu našeho školství co do kvality i kvantity s ostatními zeměmi Evropské unie.

Veškeré dění bude směřovat k působení na veřejnost, která by měla být informována o trvalém podfinancování veřejného školství, o existujícím rozporu mezi v politických kruzích halasně proklamovanou podporou vysokých škol a tíživou realitou.

Akademický senát připravuje hlavní aktivity na 1. dubna 2004, v plánu je setkání akademické obce, tisková konference i průvod městem s „osvětovými“ aktivitami. Informace o Týdnu neklidu mohou najít zájemci na internetových stránkách www.tydenneklidu.cz a v následujících dnech také na stránkách OU. Podněty pedagogů i studentů je možno

adresovat jednotlivým členům AS OU, popř. Mgr. P. Máchovi z FF OU, který koordinuje přípravné akce.

IGE

Prezident jmenoval nové rektory

Prezident Václav Klaus jmenoval v úterý 25. února 2004 na Pražském hradě pět rektorů veřejných vysokých škol.

Poprvé se ujali rektorského postu 1. března doc. RNDr. Vladimír Baar, CSc., z Ostravské univerzity, prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc., z Jihočeské univerzity a doc. Ing. Josef Průša, CSc., ze Západočeské univerzity. Akademický senát Slezské univerzity zvolil dosavadního rektora prof. PhDr. Zdeňka Jirásku, CSc., a na univerzitě v Ústí nad Labem znovu uspěl doc. PhDr. Zdeněk Havel, CSc.

- JV -

Odbory mají nový výbor

Ve středu 18. února se v aule OU konala celouniverzitní odborová konference, která probíhá pravidelně jednou za tři roky. Její účastníci zvolili nový výbor základní organizace na naší škole, jehož členy se stali:

Prof. RNDr. Ing. Ivan Křivý, CSc., předseda; **Doc. PhDr. Irena Bogocsová, CSc.**, místopředsedkyně; **Helena Böhmová**, jednatelka se zaměstnanci; **Tamara Mikolajková**, jednatelka s důchodci; **Eva Beierová**, hospodárka; **Jana Uhlářová**, kulturní referentka; **Jaroslav Michalík**, referent pro bezpečnost práce; **Pavel Vlček** a **Hana Koudelná**.

Ve výboru se tak opět ocitli zástupci všech fakult, rektorátu, knihovny, Centra informačních technologií a Technicko-provozního útvaru OU.

První akcí, na které se bude nový výbor podílet, jsou tradiční oslavy Dne učitelů v pátek 26. 3. od 16.00 v hotelu Imperial.

Srděčně zveme!

IB

Židovské písně, tentokrát v moravském kabátě

Možná, že jste si v únoru povšimli všudypřítomných žlutých plakátků s obrázkem „evropského budíku“, které zvaly na akci Koncert pro Evropu. Vzpomínáte si, ne? Když jste spěchali univerzitními chodbami a v letu zahlédli jména Hradišťan a Adash anebo když jste si v tramvaji krátili cestu četbou zdejší inzerce a váš zrak zachytil mezi super výhodnou nabídkou zlevněného zboží a přehledem jazykových kurzů zmiňovaná dvě jména a upřesnění: 26. 2. 2004 v Kulturním domě města Ostravy... Třeba jste si také pomysleli: docela netradiční spojení, jaké to asi bude?

A jaké to tedy bylo? Rozhodně nevšední.

„Lásko, milá láska, kde ťa lidé berú?“ zazněly úvodní tóny písně v podání cimbálové muziky Hradišťan s jejím uměleckým vedoucím Jiřím Pavlicou. Vřelá srdečnost moravského folkloru přesahujícího však da-

leko hranice regionu, pokora, klid i vitální pozitivní síla proudí směrem k divákům, kteří zaplnili divadelní sál vltkovického Domu kultury do posledního místečka a nadšeně chválí potleskem každou další skladbu. „Dny lásky jsou jak sklepy v stráni/ sklepy v stráni s dubovými lisy/ jako dávno kdysi,“ uzavírá Jiří Pavlica

textem Jana Skácela. Následuje krátká mezihra – vystoupení poslankyně Moniky Pajerové, jedné z účastníků konference organizované sdružením ANO pro Evropu, která od rána probíhala v aule Ostravské univerzity a v jejímž rámci se koncert konal. Potom se už odněkud ze tmy sálu ozve „Lecha dodí likrat kala ...“ (Pojď, můj milý, vstříc nevěstě...) – od moravského k „židovskému folkloru“. Atmosféra v sále se naplňuje hebrejštinou a jidiš a posouvá se někam jinam, i když ne tak docela. Lépe řečeno: spíše je rozvíjen Hradišťanem navozený „radostný klid“ a rozšířen do

ještě obsáhlejší dimenze pokojné radosti. Adash se svým uměleckým vedoucím doc. Tomášem Novotným předvede barvitou ukázkou typu „the best of současný repertoár“ včetně premiéry (po sto padesáti letech) písně Františka Škroupa Lcho dodí, jež český původ autora rozhodně nezapře. Vyvrcholení programu patří společnému vystoupení Adashe s Hradišťanem. „Teď vám zazpíváme tři (později při předavcích se ukáže, že byly vlastně čtyři) písně, které jsme odpoledne společně secvícili,“ ohlašuje doc. Tomáš Novotný. Konečně mohou diváci posoudit, zda spolu mohou souznít moravský folklor a židovské písně a zda je toto spojení vzájemně obohatí o nový rozměr. Potlesk nebere konce, diváci podléhají jakési davové psychóze a vynutí si ještě několik předavků, šest set lidí tleská po celou píseň do taktu, aplaus vypukne už při závěrečných akordech skladby... Pokračování příště?

MARKÉTA RADOVÁ

Specifické poruchy učení – problém stále aktuální

Katedra speciální pedagogiky Pedagogické fakulty OU uspořádala 5. února 2004 již druhou odbornou konferenci od svého založení v roce 2001, tentokrát o problematice specifických poruch učení. Na konferenci aktivně vystoupilo před 95 účastníky konference 11 přednášejících.

Program byl zahájen slavnostním křtem knihy Poruchy učení autorky PaedDr. Olgy Zelinkové, CSc., z Husitské teologické fakulty Karlovy univerzity. Úlohy kmotra se zhostil proděkan PdF OU a člen katedry speciální pedagogiky PaedDr. Petr Franiok, Ph.D., sudičky byly zastoupeny také „domácími“, a to PhDr. Janou Swierkoszovou a doc. PhDr. Jaroslavem Kysučanem, CSc.

Autorka knihy přednesla úvodní příspěvek „Co přinesla 54. konference International Dyslexia Association v San Diegu“. V odborné literatuře dosud nikdo neřešil problematiku dítěte s dyslexií ve školském dialogu tak důkladně jako PhDr. Eva Höflerová, Ph.D. Se stálým problémem výuky

angličtiny na základě víceleté zkušenosti a výzkumné práce seznámila Mgr. Marta Šigutová, M.A. Sebereflexi dyslektika v příspěvku PhDr. Petra Šišáka ocenili posluchači spontánním potleskem.

Po náročném dopoledním programu se zahraníční účastí (přednáška dr. Zenona Gajdici ze Slezské univerzity Filia v Cieszynie) se návštěvníci konference mohli osvěžit malým občerstvením a zakoupit si některou z nabízených odborných publikací souvisejících s problematikou specifických poruch učení.

Zájem posluchačů o zvolené téma potvrdila skutečnost, že i odpoledního bloku přednášek, na kterých se podíleli členové katedry speciální pedagogiky PaedDr. Petr Franiok, Ph.D., PhDr. Jana Swierkoszová, PaedDr. Renata Kovářová, Mgr. Kateřina Vításková, ale také hostující PaedDr. Zdeňka Šáňdorová z Univerzity v Hradci Králové a Mgr. Pavla Staňková ze ZŠ Kounicova v Ostravě, se zúčastnila převážná většina z nich. Potěšující byl zájem několika absol-

ventů prezenční, kombinované i rozšiřující formy studia na PdF OU. Odpoledne se vytvořil také větší prostor pro diskusi, která se rozvinula ihned po každém předneseném příspěvku.

Účastníci konference obdrželi při prezentaci sborník všech příspěvků a propagační materiály, které pro potřeby této akce věnoval katedře speciální pedagogiky Magistrát města Ostravy, oddělení vnějších vztahů a prezentace.

Doufám, že snaha všech členů katedry speciální pedagogiky vytvořit vhodné prostředí a podmínky k efektivní a smysluplné komunikaci nevyzněla naprázdno. Během konference zaznělo mnoho podnětných myšlenek a zajímavých názorů. Zájem o tuto akci a také ohlasy na ni nás přesvědčily, že je nutné uspořádat další setkání s tematikou výchovy a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, a to v únoru 2005.

MGR. EVA ZEŽULKOVÁ

VED. KATEDRY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY PdF OU

René Adámek křtil nové CD

V pokladnici klavírního umění nalezeme vedle nepřeborného množství zářivých monumentů i méně nápadné skvosty, které se však svým účinem podobají léčivému balzámu. Tak na mne originální invencí a bohatou zvukovostí zapůsobily skladby pro klavír Vlastimila Lejska, které tvoří náplň v pořadí osmého kompaktního disku doc. MgA. René Adámka.

Slavnostní křest, součást oslav 45. výročí vzniku katedry hudební výchovy Pedago-

ZLEVA: V. LEJSEK, R. ADÁMEK A J. GROSSMANN

gické fakulty OU, se uskutečnil v úterý 17. února 2004 v koncertním sále na Sokolské ulici a byl ozdoben přítomností vzácných hostů, Věry a Vlastimila Lejskových. Tento manželský pár, dodnes udivující rozsahem nejen hudebních aktivit, věnoval nadšenému publiku malou ukázkou sólového i komorního interpretačního mistrovství, když autor sám a poté s paní Věrou představil tři své skladby, první část z cyklu Písničky ze sklepa a dvě Balady z Moravy. Jejich neobyčejně vitální projev bránil uvěřit, že jako klavírní duo působí již půl století.

Srdečné a vtipné laudatio Jana Grossmanna doplnilo tradiční šampaňské a hudební ukáзка z nového CD, úvodní Preludium (Moderato) přednesl René Adámek, reprodukovatelně zazněla první a čtvrtá část Sonately, skladby, která je pianistovi věnována.

CD vzniklo v péči režiséra Františka Mixy, rafinovaně prosté výtvarné řešení obalu navrhl Zbyněk Janáček.

V odborné poučeném, čtivém textu buk-

letu z pera Hany Adámkové-Heidrové jsou citována mj. tato slova Vlastimila Lejska: „Já se nepovažuji za skladatele-profesionála a taky se neohlížím na nejrůznější hudební proudy, směry a styly. Píšu vlastně tak trochu z legrace, že mě to těší, že v tom nalézám příjemnou zábavu...“ Stejně příjemnou zábavou a duševním potěšením je v technicky dokonalé a výrazově svěží interpretaci René Adámka i poslech Lejskových kompozic.

ŠÁRKA ZEDNÍČKOVÁ

VĚRA A VLASTIMIL LEJSKOVÍ

Ústav pro výzkum a aplikace fuzzy modelování bilancuje

Konec února byl termínem, do kterého mohly univerzity (ale i jiná vědecká pracoviště) předložit návrhy nových výzkumných záměrů. Jde o dosud největší projekty, které ministerstvo na výzkum vypsal (jen v roce 2005 bude na ně rozděleno 1,8 mld. Kč). Kritéria pro udělení záměru jsou velmi tvrdá, neboť uchazeč musí prokázat, že se dlouhodobě danou problematikou zabývá, že má významné výsledky na mezinárodní úrovni a že se na výzkumu podílí vědeckí pracovníci v rozsahu nejméně 10 úvazků. Získání záměru je pro každou univerzitu prestižní a finančně zajímavou záležitostí.

Jedním z předkladatelů žádostí o nový výzkumný záměr na OU je Ústav pro výzkum a aplikace fuzzy modelování (ÚVAFM). V souvislosti s přípravou podkladů bylo nutné shrnout výsledky práce ústavu za dobu jeho existence. Myslím si, že se nemáme za co stydět a že na všechny otázky, na které MŠMT klade důraz, můžeme zodpovědět se ctí a na vysoké úrovni. Poznamenejme, že na novém záměru se kromě ústavu ještě podílí katedry matematiky a informatiky PřF. V tomto článku se však zaměříme jen na výsledky ÚVAFM.

Připomeňme, že ÚVAFM byl založen v r. 1996 na základě projektu MŠMT VS96037 v rámci programu „Podpora výzkumu na vysokých školách“, 1996–2000 (současně byl také založen Ústav pro regionální studia prof. J. Svobody). Ke konci roku 2003 v něm pracovalo 9 vědeckých pracovníků (prof. V. Novák, prof. J. Močkoř, prof. I. Perfilieva, prof. J. Ramík, doc. R. Bělohávek, Ing. A. Dvořák, Mgr. V. Pavliska, Mgr. M. Daňková, Mgr. H. Habiballa). Obecně lze konstatovat, že předmětem výzkumu ÚVAFM je matematický model fenoménu vágnosti a jeho projevů ve způsobu lidského myšlení. Cílem pak je, aby získané znalosti mohly být využity k tvorbě matematických modelů, které jsou bližší skutečnosti a které by mohly dále být aplikovány v průmyslové a ekonomické praxi (např. při řízení, rozhodování, klasifikaci, apod.).

Dovolte mi trochu statistiky, která ukazuje šíři mezinárodních kontaktů, spolupráce a také uznání výsledků ÚVAFM:

- Prezentace výsledků na mezinárodních konferencích,

symposiích a kongresech: pracovníci ÚVAFM přednesli celkem 92 příspěvků na konferencích pořádaných v Evropě (SRN, Rakousko, Řecko, Itálie, Belgie, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Rusko, Anglie, Francie, Finsko, Španělsko), v USA i v Asii (Korea, Čína, Taiwan, Japonsko, Thajsko).

- Zvané přednášky na českých univerzitách (VUT Brno, MU Brno, ČVUT Praha, VŠE Praha a ústavech AV ČR (Ústav informatiky, Ústav teorie informace a automatizace).
- Zvané přednášky na zahraničních univerzitách: od r. 1996 přednesli pracovníci ÚVAFM 160 přednášek na univerzitách v Evropě (Slovensko, SRN, Belgie, Rakousko, Rusko, Polsko, Itálie, Maďarsko, Švédsko, Finsko, Španělsko, Řecko, aj.), v USA (Kalifornie – Berkeley, New Mexico – Las Cruces, New York – Binghamton) i v Asii (Japonsko – Tokyo, Osaka, Hokuriku, Čína – Peking, Shanghai).
- Významným oceněním vědecké práce jsou tzv. tutoriály nebo zvané plenární přednášky na mezinárodních konferencích. Od r. 1996 přednesli pracovníci ÚVAFM 14 takových přednášek, a to v Korei, Thajsku, Rusku, Polsku, Itálii, Holandsku a Slovensku.
- Celkem jsme do konce r. 2003 připravili 222 vědeckých publikací. Z toho jsou 3 monografie, 1 editovaná monografie, 27 kapitol v editovaných monografiích vydaných u významných světových nakladatelství (Kluwer, Springer, Pergamon Press, John Wiley, Plenum, Academic Press aj.), 87 článků v mezinárodních recenzovaných časopisech, 10 článků v ostatních recenzovaných časopisech a 82 příspěvků ve sbornících mezinárodních konferencí.

Monografie jsou tyto:

- [1] Novák, V., Perfilieva I. and J. Močkoř: Mathematical Principles of Fuzzy Logic. Kluwer, Boston/Dordrecht 1999.
- [2] Novák, V.: Základy fuzzy modelování. BEN, Praha 2000.
- [3] Bělohávek, R.: Fuzzy Relational Systems: Foundations and Principles. Kluwer Academic/Plenum Press, New York, 2002.

dokončení na str. 8

Ústav pro výzkum a aplikace fuzzy modelování bilancuje

dokončení ze str. 7

Editovaná monografie:

[1] Novák, V. and I. Perfilieva (eds.): *Discovering the World With Fuzzy Logic*. Springer-Verlag, Heidelberg 2000.

ÚVAFM se významně podílel na organizaci mezinárodních seminářů a konferencí. Největší z nich byl Světový kongres IFSA'97 (International Fuzzy Systems Association), který se konal 25.-29. června 1997 v Praze. Generálním předsedou byl prof. V. Novák, jedním z místopředsedů prof. J. Ramík. Kongresu se zúčastnilo 380 odborníků ze 49 zemí.

Další akce byly tyto:

- Společný česko-americký seminář „Trends in Soft Computing“, který se konal 27.-29. června 2001 v Rožnově p. Radhoštěm.
- Společný česko-japonský seminář „Data Analysis and Decision Making under Uncertainty“. Tento seminář se opakuje každoročně počínaje rokem 1999. ÚVAFM jej organizoval 5.-8. 9. 1999 na Čeladné a 20.-22. 9. 2003 ve Valticích. V r. 2001 byl organizován VŠE v Praze a ve zbývajících letech japonskou stranou.
- Organizace symposia „Fuzzy Logic and Applications“, které proběhlo jako součást konference CIMA'2001 (Computational Intelligence: Methods and Applications), která se konala 19.-22. 6. 2001 v Bangoru v Anglii (předseda symposia V. Novák, místopředseda I. Perfilieva).
- organizace mezinárodních konferencí International Number Theory Conference, jejichž předsedou byl dvakrát prof. Močkoř.
- Organizace společného semináře českých pracovišť v oblasti Soft Computing: ÚVAFM Ostrava, Ústav informatiky AV ČR Praha a Laboratoř inteligentních systémů VŠE, Praha. Seminář se koná vždy v listopadu počínaje rokem 1998, v organizaci se střídá každé ze zúčastněných pracovišť.

K tomuto bodu můžeme ještě dodat, že v r. 2007 budeme v Ostravě organizovat významnou mezinárodní konferenci EUSFLAT (International Conference of European Society on Fuzzy Logic and Technology). Tato konference se koná každé dva roky a v r. 2005 se bude konat v Barceloně.

Rada výsledků uváděných výše byla podpořena následujícími mezinárodními projekty:

1. Spolupráce na COST Action 15 „Many-valued logics for computer science applications“ (1997-1999).
2. Partner mobility projektu CEEPUS SK-42 „Fuzzy logics“ (od r. 1997).
3. Projekt Česko-americké spolupráce ve vědě a technologii – W-00016: organizace společného semináře „Current Trends in Soft Computing“, červen 2001.
4. Bilaterální mobility v rámci projektu ERASMUS s University of Catania, Itálie (od r. 2001).
5. Projekt KONTAKT ME-468 „Stratigrafická simulace s použitím fuzzy logiky k modelování disperze sedimentů“, realizovaný v rámci spolupráce na obdobném americkém NSF projektu se State University of New York at Binghamton (2002).
6. Česko-japonská spolupráce v rámci projektu KONTAKT ME-200 „Methods for Decision Support in Environment with Uncertainty“ (1998-2000).
7. Česko-německý projekt CZE 01/022 „Fuzzy relations as tools for modeling industrial processes“, 2001-2003.
8. Česko-japonská spolupráce v rámci projektu KONTAKT ME-604 „Methods for Decision Support in Environment with Uncertainty“ (2002-2004).
9. Česko-italský projekt č. 17 „Fuzzy systems in soft computing methods“ (2002-2004).

Kromě výše uvedeného projektu VS96037 jsme měli další národní projekty:

1. Výzkumný záměr MSM 179000002 „Modelování složitých systémů ve fuzzy a v nejistém prostředí“ (1999-2004).
 2. Grant A1086501 GAAV ČR „Algebraické metody ve fuzzy logice se zaměřením na rozhodování a řízení“ (1995-1997).
 3. Grant 201/96/0985 GA ČR „Metody učení ve fuzzy expertním systému pro řízení a rozhodování“ (1996-1998).
 4. Grant 201/04/1033 GAČR „Přibližná dedukce a zobecněné kvantifikátory“ (2004-2006).
- Za významné ocenění vědecké práce lze dále považovat členství pracovníků v redakčních radách vědeckých časopisů a v programových výborech mezinárodních konferencí, symposií a kongresů. Poznamenejme, že to vždy znamená povinnost vypracovat recenzní posudky na došlé příspěvky. V současné době jsme členy redakčních rad těchto časopisů: *Fuzzy Sets and Systems* (Elsevier): V. Novák, I. Perfilieva, *Soft Computing* (Springer): V. Novák, *Journal of Applied Nonclassical Logics* (Hermes): V. Novák, *Iranian Journal of Fuzzy Systems*: I. Perfilieva. Také jsme byli hostující redaktory specializovaných čísel vědeckých časopisů, a to V. Novák, I. Perfilieva: *Soft Computing* vol. 7, No. 4, 2003; V. Novák, I. Perfilieva: *Soft Computing* vol. 8, No. 4, 2004; R. Bělohávek: *Int. Journal of General Systems* vol. 32, No.4, 2003.

Seznam všech konferencí, v jejichž programových výborech byli pracovníci ÚVAFM členy, by byl dosti dlouhý, a proto uvádím jen jména a země, kde se konference konaly:

- V. Novák, od roku 1996 člen programových výborů 25 konferencí konaných: ve Vietnamu, Španělsku, SRN, Číně, USA, Belgii, Itálii, Slovensku, Francii, Polsku, Thajsku, Dánsku, Rusku.
- I. Perfilieva, od roku 1999 členka programových výborů 10 konferencí konaných: v SRN, Kanadě, USA, Indii, Belgii, Itálii, Rusku.

Součástí činnosti ÚVAFM je nejen vědecká práce v oblasti základního výzkumu, ale také vývoj softwarového systému LFLC 2000. Tento systém představuje hlavní nástroj pro fuzzy modelování. Na něm ověřujeme metody a algoritmy vyvinuté na základě získaných teoretických poznatků podle bodů uvedených výše. Systém pracuje pod Windows 95/98/2000/NT/XP a lze ho použít pro aplikace v automatickém řízení, rozhodování a vytváření modelů na základě principů rozvíjených ve fuzzy logice. Systém je integrován se systémem Matlab/Simulink. Systém LFLC byl prakticky aplikován při řízení 5 hliníkových tavicích pecí v Kovohutích Břidličná. V přípravě jsou aplikace v podniku KOEXPRO OSTRAVA, a.s., a na Elektrárně Dětmárovice.

Jistě není nutné nikoho přesvědčovat, že výše uvedená čísla jsou výsledkem dlouhodobé, systematické a usilovné práce, kdy se střídaly úspěchy i neúspěchy. Např. jsme neuspěli při žádosti o zřízení výzkumného centra na základě projektů vyhlášených GA ČR v r. 2000. Také jsem 5 let marně usiloval o udělení nového grantu GA ČR, neustále žádost přepracovával, až teprve v letošním roce jsem znovu uspěl. Těší nás však, že naše úsilí se postupně zúročuje, a to jak v podobě mezinárodního uznání Ostravské univerzity, tak i v podobě finančního přínosu pro naši univerzitu, a to jak již reálně dosaženého (ústav je plně financován z vlastních zdrojů), tak, jak pevně věříme, i budoucího. Pokud se nám podaří uspět, bude to významný přínos pro celou univerzitu a další krok k tomu, aby OU byla do budoucna řazena mezi tzv. výzkumné univerzity, tj. uznávaná pracoviště, která přispívají k vědeckému a společenskému pokroku.

PROF. ING. VILÉM NOVÁK, DRSC.
ŘEDITEL

ZEMŘEL HISTORIK DOC. PhDr. TOMÁŠ PAVLICA, CSc.**(26. 5. 1939 - 16. 2. 2004)**

Píše-li žák nekrolog na svého učitele, je to v řádu přirozeného běhu života. Má-li učitel napsat posmrtnou vzpomínku na svého nadaného žáka, je to velmi smutné. Tomáš Pavlica upoutal mou pozornost již jako student mého prosemináře a semináře. Jiné převyšoval šíří svých znalostí, měl vynikající paměť a obdivuhodnou kombinační schopnost. Briskně vyjmenoval milenky Ludvíka XIV. i ztráty německé Luftwaffe v bitvě o Anglii. Zpaměti a kdykoliv byl schopen citovat básně Rukopisu královédvorského stejně hbitě jako forbinové dialogy Voskovce a Wericha nebo slavné válečné projevy Winstona Churchilla. Vybral jsem si ho jako svou pomocnou vědeckou sílu. Strávili jsme desítky hodin ve sklepích Městské lidové knihovny v Ostravě. Laskavostí bibliotékaře dr. Milana Rusinského jsme mezi tisíci sem z celého kraje svezených prohibít vybírali vzácné knihy Masarykovy, Rádlovy, Pekařovy, Kroftovy, Kalistovy, legionářskou literaturu z prvorepublikového nakladatelství Čin a další cennosti a tajně je převáželi do právě vznikající katedrové knihovny. O pár let později se stal Tomáš mým kolegou na katedře: pracoval tu jako odborný pracovník-dokumentátor na výzkumných úkolech, prováděných tehdy katedrou. Stal se také jedním z trojice mých prvních doktorandů (1970).

Když mne komunističtí normalizátoři jako živel veskrze antisocialistický propustili z tehdejší Pedagogické fakulty, patřil Tomáš s kolegyní Vlastou Čechovou k nemnoha z bývalých kolegů, kteří neměli strach se se mnou stýkat. Navštěvoval mne pravidelně, informoval o tom, jak zdravé jádro strany, ti různí Richterové, Rušajové, Sekerové apod., soustavně pracují na tom, aby z fakulty, profesory Uhrem, Sivkem, Knopem ad. budované jako dílna vědění a lidskosti, vytvořili k obrazu milované strany kůlnu ideologické veteše. Zprostředkovával mi výpůjčky z fakultní knihovny, jež mi byla zapovězena, a protože mi komunističtí mocipáni zakázali jakoukoliv vědeckou a publikační činnost, vzal na sebe riskantní úkol propůjčovat své jméno mým studiím a hlavně tehdy hojně publikovaným populárně-vědeckým článkům novinovým, z jejichž honorářů jsem živil jako dlouhodobě z politických důvodů nezaměstnaný (samozřejmě bez podpory) svou rodinu. To nebylo pro Tomáše bez rizika, neboť sám byl spíše jen „trpěč“, bez možnosti jakéhokoliv kariérního postupu.

„Sametová revoluce“ otevřela Tomášovi nové perspektivy. V prvních dnech po

listopadové revoluci nerozlučná dvojice Paclík-Pavlica zachránila několik balíčků kompromitujících písemností, které normalizační vedení fakulty hodlalo zničit, aby zametlo stopy po své hanebné činnosti. Jsou to cenné dokumenty, které, až přijde čas, poslouží k pravdivému sepsání historie této vysoké školy „in negotiis“. V rekordně krátké době napsal a obhájil kandidátskou dizertaci na Masarykově univerzitě v Brně (1991) a krátce nato v r. 1994 se habilitoval na Univerzitě Palackého spisem, ve kterém shrnul svá dosavadní bádání o československých letcích v Anglii za druhé světové války, a získal tak venia docendi pro novověké československé dějiny. Listopad 1989 mu umožnil, aby se plně věnoval svému životnímu tématu (účasť čsl. letců v Anglii v bojích druhé světové války), které v období normalizace rozhodně nepatřilo k rádo viděným. Hořečně pracoval ve vojenských archivech, vyhledával ještě žijící čsl. letce, sbíral jejich vzpomínky a osobní dokumenty, vedl své diplomanty k práci na monografických studiích o jednotlivých letcích apod. Vznikl tak jedinečný soubor několika desítek prací, uložený dnes v knihovně katedry, poskytující pestrý a vyčerpávající obraz o podílu československých pilotů na vítězstvích britských Air Forces v druhé světové válce. Na tomto poli českého historického výzkumu byla Pavlicova role nezastupitelná. Tomáš Pavlica se mohl plně rozvinout jako zkušený vysokoškolský pedagog, oblíbený mezi studenty pro své encyklopedické znalosti, vstřícný a přátelský vztah, ale také pro svou dosti nízko nasazenou lašku náročnosti, což jsme mu spolu s kolegy z katedry nejednou vytýkali.

Rozvinula se také jeho veřejná činnost, zejména na poli komunální politiky. Politický vývoj po listopadu 1989 však nenaplnil jeho očekávání. Z marasmu doby hledal východiska, někdy i na cestách falešných. Později k tomu přistoupila i krize v soukromém životě. Často jsme spolu o tom hovořili, střídala se jasnější i méně jasná období v jeho životě. Pomalu, ale nezadržitelně šel k osobní existenciální krizi. A v těchto kalných vodách rád loví Mefisto. Jeho Mefisto vzal na sebe podobu démona ohnivě vody. Ten oslaboval jeho beztak subtilní tělesnou schránku i duši. Tomáš nikdy nebyl bojovník. Trpkosti života spíše trpělivě snášel nebo se jim snažil uniknout. Konec tomu učinila nešťastná událost v pondělí 16. února, několik týdnů před jeho pětadesátinami.

MILAN MYŠKA

Vizuální Hostina v galerii Student

Na nynější výstavě v galerii Student prezentují posluchači katedry výtvarné výchovy seminární práce vytvořené v ateliéru textilní a prostorové tvorby pod vedením doc. PaedDr. Michaely Terčové. Převážnou většinu vystavených děl spojuje použitá technologie voskové batiky. Dekorování textilu tímto způsobem umožňuje posluchačům prakticky prověřit teorie o míchání a skladbě barev a kompozičního působení jednotlivých barevných škál. Rozdílnou konzistencí vosku, použitého při vykřívání plochy, dosahují autoři odlišného výtvarného výrazu. Technologie voskové batiky tak dává široký prostor kreativnímu objevování – výtvarnému experimentu.

Díky skutečnosti, že téma zůstalo otevřené, se můžeme na výstavě setkat se širokým spektrem rozdílného výtvarného pojetí batikových „obrazů“: od figurativních portrétů přes pokusy o přepis vnější reality do výtvarného znaku až po abstraktní zachycení energie žívlů.

Zatímco v případě batikových obrazů posluchači zkoumali především vizuální kvality hmoty, u textilních objektů tuto dimenzi ještě obohacuje třetí – plastický rozměr. Tradiční textilní rukodělná technologie sešívání nezbytně vyžaduje také řemeslnou zručnost, kterou autoři suverénně prokazují. Haptické kvality vnitřní struktury objektů mohou diváci na výstavě „vlastnoručně“ ocenit.

Námětově textilní plastiky zastřešuje téma jídla, respektive jídelního náčiní. Ironicky chápou studenti „poživatiny“ velice široce od obligátního ovoce a jitrniček přes hmyz až po lehce morbidní gurmánskou delikatesu v podobě vařené lidské hlavy.

Pomyslný svorník mezi oběma soubory tvoří batikové obrazy doc. Michaely Terčové s náměty „mystických“ hostin.

Hostinu v galerii Student si výtvarní labužníci mohou vychutnat do 12. března.

JIŘÍ POMETLO

Ples Ostravské univerzity

V prostorách hotelu Imperial proběhl v sobotu 28. února v pořadí již devátý reprezentační ples Ostravské univerzity. V kongresovém sále přivítal hosty rektor Petr Pánek. Studentky absolventského ročníku tanečního oddělení z Janáčkovy konzervatoře pod vedením Magdalény Šulákové zahájily plesový program temperamentním tancem.

Tančilo se ovšem nejen v sále kongresovém, kde hrála oblíbená kapela PROXIMA, ale i v restauraci Legend s cimbálovkou FRIŠ. Bar již tradičně obsadili milovníci diskotékových rytmů.

Hudebním vrcholem večera bylo koncertní vystoupení Jaroslava Dvorského, studenta Institutu pro umělecká studia OU, který svým nádherným tenorem všechny nadchl.

V půlnoční tombole se rozdalo neuvěřitelných sedmdesát hodnotných cen. Všem sponzorským firmám, ale i rektorovi, prorektorům a děkanům patří náš dík a věříme, že nám zůstanou nakloněni i v příštím roce.

JIŘINA VEČEŘOVÁ

PLES ZAHÁJILY TANEČNICE Z JANÁČKOVY KONZERVATOŘE

ŠTASTNÁ VÝHERKYNĚ PŘEBÍRÁ CENU REKTORA

JAROSLAV DVORSKÝ PŘI SVÉM VYSTOUPENÍ

Jak se dělá kariéra

7. kapitola: ... přes moderní techniku

Vývoj se nedá zastavit: vyhodíte jej dveřmi, vrátí se oknem.

V sovětském Rusku kdysi cestovali dva muži stejným vlakem. První se ptá druhého, kam jede. „Iz Leningrada v Moskvu,“ zní odpověď. „A vy?“ „Iz Moskvu v Leningrad.“ Oba nevěřičně zavrtí hlavami, načež jeden z nich uznale dodá: „Vot technika!“

Vývoj se opravdu nedá zastavit! Můžete jej nanejvýš ignorovat.

V rozhrkaném dálkovém autobusu na trase Plovdiv-Sofie běží video s americkým filmem s bulharskými titulky v azbuce, kde Kevin Costner vede sofistikovaný monolog o pravidlech bejzbolu, aniž by mu kdokoli z cestujících věnoval sebemenší pozornost.

Nabízí se otázka: může technika ovlivnit kariéru? Velmi! V Třineckých železárnách kdysi do funkce ředitele nastupoval jeden muž. V den nástupu měl prostřednictvím podnikového rozhlasu živě promluvit k zaměstnancům. Snažil se připravit takový projev, aby si své podřízené hned od začátku získal. Nakonec skutečně zplodil něco,

s čím byl alespoň trochu spokojen, a v den D usedl – celý nervózní – k mikrofonu netuše, že ten je již v provozu. Když se mu čekání na pokyn k zahájení vysílání zdálo příliš dlouhé, položil technikovi otázku, kterou slyšel celý podnik: „Tak co, k...a, jady-my?“ Byl to nejoblíbenější a nejschopnější ředitel v historii Třineckých železáren.

Když jsem si začátkem roku 1988 vyřizovala v Praze personální záležitosti u svého prvního zaměstnavatele, byla jsem zaskočena požadavkem na dvě fotografie předepsané velikosti. Vzhledem k tomu, že rodinné album s sebou obvykle na cesty neberu, musela jsem vzniklou situaci řešit operativně. Došla jsem si na stanici metra, kde měli automat, vstoupila jsem za plentu, udělala vše podle návodu, usedla na stoličku před zrcadlem a začala jsem se tvářit. Chvilí se nedělo nic, pak ale najednou, bez jakéhokoli varování, mě oslnil blesk natolik, že jsem naprosto a zcela ztratila kontrolu nad svou mimikou. Na fotce jsem vypadala tak vyděšeně, jak pachatel přistižený na místě činu. Když k tomu

přidám kvalitu snímku, který měl barvy jako dodatečně kolorovaný záběr z německého filmu, fotografie by se klidně mohla jmenovat: Dopadena při atentátu na arcivévodu Ferdinanda, Sarajevo 1914. Fotky, ačkoli náležitěho formátu, se nedaly použít a druhý pokus jsem raději neriskovala. Personalistka, poté co si je pobaveně prohlédla, ochotně souhlasila s tím, že jí dodatečně pošlu nějaké povedenější podobanky.

V posluchárně E24 je tzv. vizualizér, na němž během přednášky promítám připravené materiály. Pokud se, kolegyně a kolegové, domníváte, že vaše nehty jsou v pořádku, nechtejte si je promítnout na plochu o rozměrech zhruba 1,5 x 1,5 m. Vězte totiž, že cokoliv pod přístroj strčíte, nabude nadpozemských rozměrů! Den před výukou si tedy povinně děláte manikúru. Pochybují, že to ve studentské evaluaci ovlivní známku za odbornou úroveň mé výuky, ale mám tak alespoň pocit, že nejsem za špindíru.

Pokrok se holt nedá zastavit!

IRENA BOGOCZOVÁ

Intenzivní kurz ukrajinštiny

Chcete kvíz? Máte ho mít!

1. Kde se nachází stát Ukrajina? 2. Jeho/její hlavní město? 3. S kterými státy sousedí? 4. Víte, jak vypadá ukrajinská vlajka? 5. Kdo je v současné době prezidentem Ukrajiny? 6. Můžete pojmenovat alespoň 5 měst Ukrajiny? 7. Které největší řeky protékají Ukrajinou? 8. Nazvěte jména několika ukrajinských spisovatelů. 9. Můžete pojmenovat nějaká ukrajinská jídla? 10. Jak ukrajinsky říct děkuji a dobrou chuť?

Nevíte? Nevadí! Přijďte k nám a všechno se dozvíte!

Už podesáté probíhal na katedře slavistiky dvoutýdenní intenzivní kurz ukrajinštiny. Kurz probíhal v rámci vyučování bakalářského studia oboru Ruský jazyk ve sféře podnikání, ale přihlásit se mohli i studenti z jiných oborů. Od 5. do 16. ledna se každé ráno v 8.30 v učebně č. D 53 scházeli studenti. Výuku v kurzu už tradičně zajišťují host katedry prof. PhDr. Josef Anderš, DrSc., z Univerzity Palackého a také odborná asistentka katedry slavistiky Mgr. Jelena Kupcevičová.

Během prvního týdne kurzu prof. Josef Anderš seznámil studenty s ukrajinštinou abecedou, spisovnou výslovností jednotlivých hlásek a jejich rozdělením, se zvláštnostmi přízvuku v ukrajinštině, se slovními druhy a skloňováním a časováním. Teoretické znalosti studenti získali z učebnice Ukrajinština vážně a vesele, jejímž autorem je právě prof. Anderš. Učebnice je napsána zajímavě a jednoduše, materiál podán v přehledných tabulkách, a tak studenti už druhý den vyučování četli bez větších potíží ukrajinské texty a snažili se odpovídat na jednoduché otázky.

Druhý týden vyučování studenti pod vedením Mgr. Jeleny Kupcevičové proci-

MGR. JELENA KUPCEVIČOVÁ
KATEDRA SLAVISTIKY FF-OU

čovali ukrajinštinu pomocí různých typů cvičení, získávali komunikativní schopnosti a dovednosti v ústním i písemném projevu na základě aktivního osvojení asi 1000 až 1200 lexikálních jednotek (včetně frazeologických a synonymních) a frekvencovaných gramatických struktur. Studenti pracovali s texty z učebnice, se slovníky a obrázky, seznamovali se s ukrajinskými periodiky, na kterých si osvojovali dovednost pracovat s publicistickými texty, získávat z různých textů potřebné informace a přetvářet je podle svých potřeb, přičemž důraz byl kladen na dovednost navázat a vést dialog, umět správně a přesvědčivě reagovat na různé druhy replik, umět vysvětlit smysl ukrajinského přísloví nebo frazému.

Kromě toho si studenti osvojili základní znalosti ukrajinských reálií (ve srovnání s českými a ruskými), naučili se zpívat ukrajinské lidové písně a také měli každý den možnost shlédnout celou řadu videofilmů v ukrajinštině (např. historický film Zachar Berkut podle pověsti I. Franka, animovaný film Enejida podle stejnojmenné poémy I. Kotljarevského, Cesta na Sič podle románu S. Čerkasenka aj.).

Ukončení kurzu se tak jako každý rok uskutečnilo v banketní místnosti, kde studenti pod vedením Mgr. Jeleny Kupcevičové vařili ukrajinská lidová jídla (boršč – tradiční polévka ze zeleniny a červené řepy, holubcy – zelný list plněný rýží s masem, kysil' – tradiční nápoj z ovocné šťávy zahuštěný bramborovým škrobem). Přitom se všichni dobře bavili, přiložili ruku k dílu a pochutnali si na dobrém ukrajinském jídle.

A jestliže si chcete ověřit, zda je to všechno pravda, přijďte na katedru slavistiky. Na nástěnce najdete formou fotomontáže zaznamenanou naši dvoutýdenní epopej.

Odpoověď na kvíz:

1. Ukrajina se nachází v jihovýchodní Evropě u Černého moře. 2. Hlavní město Kyjev. 3. Sousedí s Moldavskem, Rumunskem, Maďarskem, Slovenskem, Polskem, Běloruskem a Ruskou federací. 4. Vlajka se skládá ze dvou vodorovných pruhů: horní z nich je modrý a spodní žlutý. 5. Od roku 1994 je prezidentem Leonid Danilovyč Kučma. 6. Ukrajinská města: Kyjev, Charkov, Oděsa, Lvov, Dněpropetrovsk. 7. Největší řeky protékající Ukrajinou: Dněpr, Dněstr a Donec. 8. Nejvýznamnější spisovatelé: Taras Ševčenko, Ivan Franko, Lesja Ukrajinka, Ivan Kotljarevskij, Pavlo Zahrebelnyj. 9. Boršč, kapustňák, varenyky, holubcy, kartopljanyky, verhuny. 10. Ďakuju a smačnoho!

CO NOVÉHO NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ

od 1. 2. do 29. 2. 2004

- Ve dnech 8.–16. 2. navštívila Dr. Jitka Smičeková, vedoucí katedry romanistiky, francouzskou univerzitu Blaise Pascal v Clermont Ferrand, kde projednala a zajišťovala uzavření smlouvy Socrates-Erasmus o výměně studentů i učitelů, která již byla podepsána rektory obou univerzit. Smlouva byla uzavřena na období 2004–2005.
- V měsíci únoru uzavřela dále FF nové bilaterální smlouvy Socrates-Erasmus pro období 2004–2006 s Fakultou humanitních věd Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici (výměna studentů i učitelů), pro období 2004–2008 s Univerzitou v polské Vratislavi (výměna studentů i učitelů) a pro období 2004–2005 s Univerzitou Jyväskylä ve Finsku (mobilita studentů).
- V prvním únorovém týdnu se katedra romanistiky (oddělení francouzštiny a oddělení španělštiny) přestěhovala do budovy FF na třídě Legii.
- Dne 12. 2. udělila Akreditační komise ČR Filozofické fakultě OU akreditaci nového bakalářského oboru Management pro veřejný sektor.
- Dne 16. 2. tragicky zemřel bývalý učitel katedry historie doc. PhDr. Tomáš Pavlica, CSc.
- Dne 17. 2. se konalo první letošní zasedání vědecké rady OU, na němž proběhlo „další kolo“ profesorského řízení doc. PhDr. Niny Pavelčíkové, vedoucí katedry historie.
- Dne 24. 2. zřídilo kolegium děkanky FF pracoviště s názvem Kabinet českého jazyka pro výuku cizinců a jeho vedoucím jmenovalo Mgr. Jaroslava Davida.
- Dne 26. února moderovala Dr. Renáta Tomášková, vedoucí katedry anglistiky a amerikanistiky, v ostravské Fiducii diskusní večer s významným anglistou z UK Praha Janem Čermákem.

EVA MRHAČOVÁ

Projekty Evropské komise - 3. část

Třetím projektem, v němž je zapojena Ostravská univerzita, tentokrát jako partner, je projekt programu Socrates/Grudtvig I am L3. Jedná se o projekt evropské spolupráce, který se zabývá některými aspekty vzdělávání dospělých.

Jeho cíle jsou založeny na poznání, které přinesl dřívější výzkum: poskytovatelé vzdělávání dospělých v některých evropských zemích musejí zavést otevřené a distanční vzdělávání (ODL) do vzdělávání dospělých, zvláště kvůli zeměpisné diversitě cílové skupiny, rozdílům v návštěvnosti kurzů v centrech vzdělávání dospělých (VD), vzhledem k rozdílným potřebám VD a velkému množství lidí, kteří jsou vzděláváni.

Není ale vždy jasné, které jsou nejúčinnější metody ODL pro výuku osob s různými dovednostmi a pro rozmanité cílové skupiny. Partnerství tohoto projektu chce zlepšit zdroje ODL dostupné pro vzdělávání dospělých pomocí analýzy, výměny a šíření inovativních přístupů a příkladů dobré praxe.

Délka a doba řešení projektu je 3 roky (1. 10. 2002 – 1. 10. 2005).

Koordinátorem je belgická instituce Het Gemeenschapsonderwijs (RAGO – oficiální státní vzdělávací síť z Bruselu).

Partneři

Belgie - Provinciaal Onderwijs (Provincial Education), Brusel
 Belgie - University of Antwerpen, Antverpy
 Belgie - Odense University for teacher trainers, Odense

Česko - Pedagogická fakulta Ostravské univerzity

Estonsko - Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras (The Association of Estonian Adult Educators)

Itálie - Training 2000 snc (Vocational training Institution), Mondavio

Portugalsko - Universidade Aberta (Open University Adult Education)

Velká Británie - Edinburgh University, Edinburgh

Všichni partneři patří k rozsáhlým evropským a mezinárodním sítím. Tyto kontakty budou využity k optimální diseminaci cílů a výstupů projektu.

Cíle

- zlepšení zdrojů pro Open Distance Learning (ODL) dostupné ve vzdělávání dospělých pomocí analýzy, výměny inovativních přístupů a šířením příkladů dobré praxe.
- zavedení a podpora systémů ODL v řízeném vzdělávání dospělých
- zkoumání metod certifikace v různých učebních postupech v ODL v partnerských zemích

Inovační prvky v tomto projektu by měly pomoci překonat bariéry v zavádění ODL ve vzdělávání dospělých.

Aktivita vedoucí k dosažení cílů

V první fázi je zpracováván přehled nejběžnějších systémů ODL, metodologií, metod a pedagogických strategií ve vzdělávání dospělých v zemích partnerů. Pro tento soupis vyvíjejí partneři projektu nástroje pro analýzu a evaluaci odlišných metodologií. Bude provedena evaluace jak technických, tak metodologických aspektů

ODL modelů vhodných pro VD, které berou v úvahu potřeby různých cílových skupin ve VD a určení vstupních podmínek (hard- a software, technická podpora, pedagogické a metodologické prvky...), které jsou nezbytné pro realizaci ODL.

Cílové skupiny

První cílová skupina, která bude mít užitek z projektu, jsou učitelé ve vzdělávání dospělých. Aby se výsledky využily optimálně, jsou další cílovou skupinou také instituce vzdělávání dospělých a lidé na řídicích pozicích. Důležitou skupinou jsou také dospělí studenti v programu druhé šance, sociální podpory a základního vzdělávání.

Výsledky a produkty

Partneři vyvíjejí základní manuál pro vzdělavatele dospělých, kteří musejí začít s realizací ODL. Manuál obsahuje jasnou definici terminologie, vyčerpávající popis a kritický souhrn možných metodologických, pedagogických a technických řešení ODL. V manuálu je také uvedena metodologie pro zavádění hybridní formy ODL, která bere v úvahu specifické potřeby různých cílových skupin ve VD. Manuál bude také obsahovat vybrané příklady dobré praxe. Základní manuál bude zveřejněn na webové stránce <http://www.ODLexpert.net>, která umožní pravidelné obnovování, čímž se zohlední rychlý technologický vývoj.

Mimo tento manuál vyvinou partneři oraktický, uživatelsky příjemný technický manuál, který bude během vzdělávání testován vzdělavateli v každé partnerské zemi. K tomuto účelu bude publikována tištěná verze tréninkového manuálu.

PHDR. ING. HANA DANIHELKOVÁ

Pozvánka

Dne 25. března bude hostem Filozofické fakulty OU exrektor Univerzity Karlovy prof. PhDr. Radim Palouš, který pronese ve 14.00 hodin ve velké posluchárně (E 24) přednášku v rámci cyklu Setkání s osobností. Studenty a učitele z jiných fakult OU srdečně zve
 EVA MRHAČOVÁ, DĚKANKA FF OU.

Četli jsme za vás

Lidové noviny – 6. 2. 2004

Chystá se stipendium na ubytování

Peníze na bydlení během studia dostanou vysokoškoláci na ruku možná už napřesrok

Studentské bydlení už nebude třeba spojovat jenom s vysokoškolskými kolejemi. Léta se táhnoucí problém, jak co nejspravedlivěji rozdělovat studentům státní příspěvky, je, zdá se, vyřešen.

„Tentokrát už to dotáhneme,“ tvrdí předseda studentské komory Rady vysokých škol Jiří Nantl. Má tím na mysli věc, o které se mezi vysokoškolskou veřejností vášnivě diskutuje už skoro deset let: nové financování studentského ubytování.

Skutečně chybí už jen podpis ministryně školství. Podle návrhu, který byl nedávno projednán mezi zástupci ministerstva školství, rektory, kvestory, Radou vysokých škol a zástupci odborů, by měly být dosavadní státní dotace na studentské koleje nahrazeny tak zvaným stipendiem na ubytování. Peníze by nedostávaly školy, či přesněji správy kolejí, ale přímo studenti.

To by znamenalo zásadní průlom. Dosud totiž státní dotace na ubytování vysokoškoláků, které představují nemalou částku 650 milionů korun ročně, nesměřují tam, kde mladí lidé chtějí studovat, ale tam, kde jsou lůžka na kolejích.

Kdo na tom prodělá a kdo vydělá

Třeba Technická univerzita Liberec má necelých sedm tisíc studentů, ale skoro tři tisíce lůžek. Naopak třeba Ostravská

univerzita má na téměř stejný počet studentů jen 565 lůžek. Na každé z nich dostávají školy měsíčně 890 korun od státu. Dalších dejme tomu tisíc, dvanáct set doplatí studenti.

Pro ubytované je to pořád ještě levnější než třeba bydlení v privatě. Jenomže právě jen pro ty, kdo místo na koleji získali. Mnoho jiných, kteří také nemají stálé bydliště v místě školy, si platí podnájem bez jakéhokoli příspěví eráru. Zatímco dnes bydlí na dotovaných kolejích asi sedmdesát tisíc studentů, tedy asi třetina z těch, kdo studují na vysokých školách prezenčním způsobem, podle navržených pravidel by se stipendium týkalo devadesáti šesti tisíc, tedy skoro poloviny.

Jaká ta pravidla jsou? Stipendium na ubytování by měl dostat ten, kdo studuje v prvním studijním programu nebo v programu navazujícím (tedy bakalářském, magisterském, případně doktorském), nepřekročil standardní dobu studia, bydlí mimo okres, v němž má sídlo vysoká škola, a je občanem ČR nebo některého ze států EU.

Ti všichni by dostávali 670 korun měsíčně s tím, že bude na nich, jaké bydlení si za ně pořídí. Přirozeně, že jim to nebude stačit ani na kolej, ani na privat. V každém případě si budou muset připlatit, ale rozhodnutí bude na nich. A koleje se tak octnou v konkurenčním prostředí s ostatními, kdo poskytují ubytování.

Kdo na tom prodělá? Bezpochyby školy, které mají hodně lůžek. Jde zejména o Technickou univerzitu Liberec, Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze a kupodivu i o Univerzitu Karlovu.

„Vydělat by měli studenti,“ tvrdí jejich reprezentant Jiří Nantl. Podle jeho slov se budou moci rozhodnout, kam jít studovat, a přitom budou mít jistou podporu pro ubytování.

Ve skutečnosti se zejména těm, kdo už získali nárok na lůžko, nelíbí, že by měli dostudovat ve standardním termínu, a míní, že je to příliš tvrdé.

Stát nezaplatí víc než teď

Objevují se také výhrady, že v některých případech může dostat příspěvek i student, který bydlí na okraji sousedního okresu, a mohl by tudíž snadno dojíždět.

„Nic není dokonalé, ale lepší kritérium nikdo nenavrhl,“ odpovídá předseda studentské komory. A dodává, že je to také kritérium, které nezvyšuje nároky na státní rozpočet.

Odmítá také spojovat příspěvek na ubytování s prospěchem. „V momentě, kdy by šlo i o prospěch, byl by to úplně jiný druh stipendia,“ říká.

Podle J. Nantla by nová pravidla mohla začít platit už v příštím kalendářním roce. Jde jenom o to, aby je podepsala ministryně školství Petra Buzková. A ta loni v květnu oznámila, že chce v rámci reformy financování vysokých škol změnit i dotace na studentské bydlení. Koneckonců na základě toho se také materiál připravoval.

„Dnes už to vzali i rektori, kteří se dost dlouho bránili,“ říká předseda Nantl, který se té přípravy celou dobu zúčastnil za studenty. A vysvětluje: „I vysoké školy mají už zřejmě opravdový zájem na stabilním prostředí pro svůj rozvoj.“

RADKA KVAČKOVÁ

Kulturní skvrna v barevné Ostravě

Ředitel festivalu Febiofest Fero Fenič se před nedávnem nechal slyšet, že v příštích letech proběhne festival později, asi v březnu. Jako důvod uvedl to, že přes Vánoce mnoho společností nepracuje, a tak je shánění filmů o mnoho těžší. Na letošním, jedenáctém ročníku to však opět nebylo vůbec poznat.

Již po jedenácté se na plátnech českých kin rozběhl festival Febiofest. Nutno ovšem dodat, že letošní ročník přesáhl všechna očekávání. V Praze bylo vyprodáno mnoho představení již před samotným zahájením. Festival přilákal v hlavním městě zhruba 81 tisíc diváků, což je o celých deset procent více než loni. Se zcela opačným problémem se potýká ostravská část. Po malé loňské návštěvnosti (asi pět tisíc diváků) hrozilo, že Fero Fenič se sem nevrátí. Jak sám říká, je to hlavně zásluha multiplexu, jehož vedení po přemlouvání zajistilo, že Ostrava se opět stane festivalovým městem. Po obrovské loňské nabídce (okolo dvou set

filmů) se tak letos uskutečnilo „jen“ 80 projekcí. To znamená odpolední a večerní projekce ve čtyřech sálech (v roce 2003 se Febiofest odehrával v osmi sálech). Divák se mohl seznámit s filmy zařazenými do čtyř tematických okruhů: Asijské kino (jehož součástí byla i proslulá tvorba indického Bollywoodu), Románské kino, Severské kino a samozřejmě také Kino světových novinek.

Jak vidno, výběr byl oproti loňsku mnohem menší, ale pořadatelům se díky zhuštěné nabídce (žádný film nebyl repričován) podařilo vytvořit kvalitní a silný program.

Filmový gurmán si určitě všiml, že začátek roku je vedle Febiofestu poznamenán ještě jedním „republikově-globálním“ filmovým festivalem. Jedná se o putovní přehlídku Projekt 100. V Ostravě proběhl na přelomu února a března ve dvou sálech – Minikino kavárna a Kino Art. V rámci Projektu byla uvedena slavná díla, jako např. Casablanca, Spalovač

mrtvol či Polanského Rosemary má děťátko.

Je tedy zřejmé, že Ostraváci se opravdu můžou těšit z obrovské kulturní sklizně. A proto jen doufejme, že letošní Febiofest přivítal více návštěvníků, a Ostrava se tak nemusí bát absence kvalitního festivalu.

ONDŘEJ STRATILKA

Filmový klub „SLUNEČNICE SE DIVÍ“

vždy v úterý v 17.45 hodin v učebně E 24
(budova E, vchod z ulice Čsl. legií)

PROGRAM – letní semestr 2004

○ **když si život s vámi zahrává** ○

⊛ **23. 3. V KŮŽI JOHNA MALKOVICHE**

(Spike Jonze, USA/1999, 112 min., čes. dabing)

Zcela švorcový Craig (John Cusack) přijal místo účetního v podniku se šéfem, jemuž je už 105 let, a se senzační kočkou jménem Maxine (Cameron Diaz). Zakoukal se do ní na první pohled, ale ona na něj kašle. Naštěstí jenom do té chvíle, než Craig najde vchod do „Johna Horatia Malkoviche“ a svěří se Maxine. Přijdou na to, že patnáctiminutové pobyty „v kůži Johna Malkoviche“ mohou být docela lukrativní záležitostí...

⊛ **30. 3. NEKLIDNÝ FILM**

(projekce v rámci Týdne neklidu za změnu financování vysokých škol)

⊛ **6. 4. VTIP**

(Mike Nichols, USA/2001, 102 min., čes. dabing)

Příběh uznávané profesorky literatury (Emma Thompson),

kteřá stojí tváří v tvář smrti. Bez jakýchkoliv okolků jí doktor Kelekian oznámí, že má rakovinu. Rakovinu ve čtvrtém stádiu. Žádný pátý stupeň již není. Vivianinou jedinou nadějí je podstoupit devítiměsíční experimentální chemoterapii. Na začátku si je Vivian jistá, že tohle zvládne, že je na to dostatečně silná. S postupem času, s přibývajícím bolestí, která se nedá už snášet, začíná pochybovat.

○ **POSTAVA VENKOVSKÉHO FARÁŘE ANEB VÍRA, FANATISMUS A SPASENÍ** ○

⊛ **13. 4. DENÍK VENKOVSKÉHO FARÁŘE**

(Robert Bresson, FR/1950, 98 min., titulky)

Filmová adaptace románu Georgese Bernanose, zpracovávající téma duchovního pastýře snažícího se přinést spasení obyvatelům zapadlé ostrovní vesnice. Film byl oceněn Velkou cenou na MFF v Benátkách v roce 1951.

aktuálně na: www.muweb.cz/www/toponyms

☺ **zachovejte nám přízeň i nadále** ☺

AŽ TO V USA ZABALÍTE, ČEKÁ VÁS POŘÁDNÝ BALÍK.

GTS international oznamuje zahájení nového ročníku Work and Travel USA 2004. Kromě velkého a legálního výdělků v dolarech Vám zajistíme kompletní sadu jedinečných bonusů.

Například: slyšitelné zlepšení v angličtině, řadu cenných zkušeností s odlišným kulturním prostředím, množství neopakovatelných zážitků z cest po celých Spojených státech.

Navíc všichni opakovaní účastníci jsou vítáni! Už se balíte na cestu?

Pobočka Ostrava:
Ostrava 1, Denisova 5
tel.: 596 115 324
po-pá: 9-18 hod.
gts.ostrava@gtsint.cz

www.gtsint.cz

GTS international
Studuj a žij naplno. Jde to zároveň.

W&T USA 2004
Pracovní programy v USA

Uzávěrka dalšího čísla je v pondělí 5. dubna 2004 do 10.00 hod.

Listy Ostravské univerzity, č. 3/2004, roč. 12 ● Vydává Ostravská univerzita, č. registrace MMO - 74/93-PP ● Internet: <http://www.osu.cz> ● Kontaktní adresa: Dvořákova 7, 701 03 Ostrava 1, tel.: 596 160 139, fax: 596 118 216 ● e-mail: jirina.vecerova@osu.cz ● Redakční rada: Jiřina Večeřová - šéfredaktorka; PaedDr. Milena Frydrychová; PhDr. Darja Jarošová; prof. RNDr. Erika Mechlová; PhDr. Šárka Zedníčková, Ph.D., Mgr. Ivana Gejgušová, Mgr. Kateřina Sobotíková a Veronika Langrová ● Grafické zpracování a tisk: Repronis Ostrava ● Náklad 1000 výtisků ● ZDARMA
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s.p., odštěpným závodem Severní Morava, čj.: 2263/98-P/1 ze dne 18. 9. 1998

Kalifornská zastavení

Literatura a věda

Druhá polovina února byla v Kalifornii ve znamení jara. Zimní deštivé období svlažilo vyprahlou zem. Sežehlou vegetaci na okolních kopcích na chvíli nahradí sytě zelený koberec. Zeleň však nemá v Kalifornii bez umělého zavlažování dlouhého žití. Na konci května bude kopcovitá krajina zase vypečena pěkně do zlatova. Kalifornii se neříká „zlatý stát“ jen kvůli cennému kovu, který sem v polovině 19. století přilákal nespočet dobrodruhů.

Příchod jara jsem měl možnost pocítit v polovině února, kdy jsem se po dlouhé době vymanil z izolace v centru San Jose. Valentýnský víkend jsem strávil na konferenci v městečku Carmel na pobřeží Pacifiku. Carmel se proslavilo jako umělecká kolonie na počátku 20. století. Řada umělců se zde usídlila po velkém zemětřesení v San Francisku na začátku 20. století. K místní komunitě umělců se připojil i básník Robinson Jeffers. Právě Jeffers (a jeho vztah k vědě) byl tématem konference v Carmel.

Na konferenci se sešla velice pestrá společnost vědců, literátů a přírodních filozofů. Ještě před tím, než jsme na sebe začali chrlit moudra zpoza řečnického pulpu, jsme absolvovali túru v pobřežní rezervaci Point Lobos, kde jsou dodnes k vidění přírodní krásy, které Jefferse tolik inspirovaly. Průvodcem nám byli dva geologové, místní historik, biolog a bývalá starostka Carmel (na tomto postu vystřídala herce C. Eastwooda). U několika přírodních úkazů jsme si vyslechli Jeffersovy básně, které se vztahovaly k danému místu. Lepší úvod konference si lze jen stěží představit.

Ani konference samotná nezklamala. Bylo fascinující poslouchat příspěvky astronoma, neurofyzika či geologa o Jeffersově

poezii. O Jeffersově erudici v mnoha vědeckých disciplínách věděli všichni přítomní. Ze ve svých básních Jeffers nastínil vědecké teorie, které teprve měly spatřit světlo světa, bylo však pro mnohé novinkou.

Já jsem byl za nové poznatky obzvláště vděčný, protože následující týden jsem přednášel na univerzitě v San Jose o tom, jak znalost přírodních věd ovlivnila tvorbu kalifornských spisovatelů. Mé povídání se konalo v rámci cyklu přednášek, jež pořádá přírodovědecká fakulta. Před svým vystoupením jsem si prohlédl seznam přednášejících. Týden přede mnou tady byl kdosi z NASA, za mnou figurovalo jméno profesora z UC Berkeley. To mi na klidu moc nepřidalo. Během přednášky na mě košili nepřistálo jediné rajče ani vejce. Arnold při svých předvolebních vystoupeních takové štěstí neměl.

Setkání s biologii bylo pro mne velmi přínosné. Jen doufám, že jsem přítomným dostatečně objasnil, jak vědecké teorie mohou sloužit jako stavební materiál pro literární tvorbu. Jednoho vědce-literáta, Simon Winchestera, zdejší katedra anglistiky v současnosti hostí. Simon Winchester je ve Spojených státech rozhodně známějším autorem než Robinson Jeffers. Jeho román *Professor a blázen* byl v USA bestsellerem více než rok. V Hollywoodu se již připravuje filmová adaptace románu s Mel Gibsonem v titulní roli, což snad tuto výjimečnou knihu příliš nepoškodí. Sám Winchester je velmi přístupný chlapík. Mé ego znatelně nabobtnalo, když se mě přišel zeptat na věci, které souvisejí s tématem mé práce. Autoři, které studuji (zejména John Muir a Robinson Jeffers), budou totiž zřejmě figurovat v knize o zemětřesení v San Francisku roku 1906, na níž tady Simon Winchester pracuje. Těším

se, až mé ego zase splaskne při pohledu na monumentální přírodu v Yosemitech a v Grand Canyonu, kam se příští týden chystám. Projedu-li bez úhony i Údolím smrti, ozvu se vám zase za měsíc.

PETR KOPECKÝ

KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF OU

Vydané spisy, skripta a sborníky

Název: **Kapitoly ze sociální politiky**
 Autor: Renáta Halásková
 Nakladatel: OU – Filozofická fakulta
 Rok vydání: 2003
 Pořadí vydání: první
 Rozsah vydání: 139 stran
 Vazba: brožovaná
 Cena: neuvedena
 ISBN 80-7042-639-X

Anotace:

Tato publikace vykládá sociální politiku současně jako vědní disciplínu i praktickou činnost. Zaměřuje se na výklad a vymezení pojmu sociální politiky, její podstaty, principů, funkcí a základních myšlenkových konceptů, otázky role státu a státních subjektů v sociální politice a v souvislosti s tím interpretace konceptu tzv. sociálního státu. Pozornost je dále zaměřena na praktickou rovinu sociální politiky, v jejímž rámci je věnována pozornost zejména charakteristice sociální politiky v podmínkách České republiky, vybraným sociálním problémům (chudoba, sociální vyloučení), problematice sociálně-právní ochrany, otázkám rovnosti žen a mužů a vymezení sociálního zabezpečení v sociálním systému.

Zajímavé citáty ze zajímavých knih-

*Milý kmotřenče, oba, jak doufám, pocítujeme, že v mé i tvé době se čím dál tím více ztrácí důvěra ve vykazovanou zdatnost tak zvaných kladných hrdinů, kterým se lidé tak silně podívovali v četných románech a románcích z 19. a 20. století. Jejich čtenář se má ztotožnit s vítězícími širokoramenáči, překvapujícími tu rychlostí úsudku, tu silou paží. Anglický spisovatel Graham Greene nám po druhé světové válce v románu *Tichý Američan* předložil vedle takového zdatného hrdiny, obdařeného všemi přednostmi včetně nápadně vzorného života podle předsevzatého mravního kodexu, ještě druhou postavu, jakéhosi nepodařeného nespolehlivce, jemuž ve srovnání s prvním chybí řada kladů,*

žijícího dosti nedbale a bez vyhlašovaných mravních předpisů, ba jakoby proti nim, tedy partnera velice málo efektivního. A přesto nepochybují, že při čtení pojmeš i ty k prvnímu hlubokou nedůvěru, ba odpor, zatímco u druhého pocítíš: ano, to je můj bratr, u něj je možno nalézt podstatně víc opravdového života, citlivosti, smyslu pro spravedlnost, nepovyššený vztah k bližnímu.

Nositeli nejhlubších životních osudů, reprezentanty vnímavého lidského prožívání se staly spíše osoby obyčejné, kdysi nezajímavé postavičky na periférii „velkých“ událostí, lidé chybní, bezmocní, provini, tedy v žádném případě ne vzoroví figuranti.

RADIM PALOÚŠ

DOPISY DNEŠNÍMU KMOTŘENCI

Malá galerie studentů Ostravské univerzity
Grafiky Petry Bezouškové (IPUS – výtvarný obor)